

ATLANTSKI SAVEZ
CRNE GORE

Zaključci

SA OKRUGLOG STOLA

Zakon o dvojnem državljanstvu –
put ka nacionalnom i političkom
inženjeringu?

ZAKLJUČCI

Atlantski savez Crne Gore je u saradnji sa Udruženjem pravnikâ Crne Gore, 7. novembra 2024. godine organizovao okrugli sto "Zakon o dvojnâ državljanstvu – put ka nacionalnom i političkom inženjeringu?".

Okrugli sto je okupio preko 90 učesnika, među kojima je veliki broj uglednih pravnikâ, sociologa, političkih analitičara, eksperata za bezbjednost, predstavnika političkih partija, međunarodnih organizacija, diplomatskog kora, akademske zajednice, nevladinog sektora i medija.

Pitanje uređenja državljanstva je vrlo složeno i kompleksno, primarno iz njegovog javno-pravnog karaktera, jer predstavlja vezu između države i pojedinca, iz koje nastaju odgovarajuća, zakonom, utvrđena prava i obaveze. Državljanstvo je prije svega obilježje državnog suvereniteta, tj. komponenta vršenja državne vlasti i odredbe o državljanstvu, zajedno o odredbama o državnoj teritoriji i pravu glasa, ne samo da su obilježje nego i elemenat ustavnog utvrđivanja suverenosti jedne države.

Značaj i osjetljivost uređenja pitanja državljanstva, posebno pitanja dvojnog državljanstva sadržano je u činjenici jer ono otvara vrlo složen i kompleksan set pitanja koji se odnose na: zapošljavanje u državnim organima, Imovinska pitanja, poreski tretman, služenje vojne obaveze, pravo korišćenja aktivnog i pasivnog biračkog prava.

Organizovanje ovog događaja bilo je značajno jer se radi o inicijativi dijela parlamentarne većine koja bi, u slučaju usvajanja ovog zakona, imala dalekosežne posljedice na crnogorsko društvo, nacionalni identitet, političku stabilnost i međunarodne odnose Crne Gore.

Budući da je riječ o jednom od prvih javnih događaja koji otvaraju ovu temu, Atlantski savez Crne Gore i Udruženje pravnikâ Crne Gore postavili su okvir za dijalog u koji je ne samo potrebno već i nužno da se uključi šira stručna i laička javnost.

Nizak nivo transparentnosti i otvorenosti, koji je obilježio procese usvajanja određenih zakonskih rješenja i u skorijoj prošlosti, neće i ne može doprinijeti osvjetljavanju pravnih, ekonomskih, bezbjednosnih, političkih i socijalnih aspekata uticaja dvojnog državljanstva na političko-pravni poredak naše zemlje.

Kao tema koja u zemljama poput Crne Gore – mladim i malim državama u kojima postoje etničke zajednice s čvrstim vezama sa susjednim zemljama – zakoni poput ovog o dvojnâ državljanstvu zahtjevaju smirenu diskusiju, jasne i nedvosmislene zaključke i usaglašavanje sa međunarodnim normama i relevantnom praksom.

Kako bismo otklonili ključne dileme i pomogli u izgradnji društveno-političke kohezije, predstavljamo sljedeće zaključke:

- 1.** Bilo kakva odluka u pogledu izmjena zakonodavstva iz oblasti državljanstva u pogledu dvojnog državljanstva, **mora imati neupitno ustavno i zakonsko uporište i biti rezultat društveno-političkog konsenzusa;**
- 2.** Svako jednostrano donošenje odluke o izmjeni zakonodavstva iz oblasti državljanstva, bez temeljne i sveobuhvatne **procjene demografskog, političkog, društvenog i bezbjednosnog uticaja** moglo bi imati dalekosežne negativne posljedice po ukupnu crnogorsku društvenu zajednicu;
- 3.** Potrebno je osigurati da odluka, da li će eventualno određeni model realizacije dvojnog državljanstva biti implementiran, **bude transparentna i javno dostupna**, kako bi ista mogla biti predmet ocjene svih relevantnih društveno-političkih aktera;
- 4.** Skupštinski Odbor za sveobuhvatnu reformu izbornog zakonodavstva treba da **sa dužnom pažnjom prati cjelokupan proces rješavanja ovog pitanja**, posebno sa stanovišta ostvarenja biračkog prava iz člana 45 Ustava Crne Gore. Stoga, niti jedan zakonski tekst ili odredba unutar zakona kojima se na direktan ili indirektan način uređuje i razrađuje oblast državljanstva ne smije biti razmatrana bez učešća ovog Odbora i ne smije biti donešena sa sakrivenim političkim motivima iza kojih stoji namjera donosilaca odluka da sprovedu svojevrstan etnički, politički i izborni inženjering;
- 5.** Neophodno je prilikom donošenja odluka uzeti u obzir posljedice uvođenja dvojnog državljanstva **na pitanja nacionalne bezbjednosti**, prevashodno na mogućnost stranog miješanja, kontrolom nad bezbjednosnim institucijama, članstvo u NATO i EU, te lojalnosti građana državi.
- 6.** Evropska unija, SAD, kao i OSCE, ODIHR i druge relevantne međunarodne organizacije koje djeluju na području zemalja Zapadnog Balkana, **moraju aktivnije da se uključe u razmatranje pitanja potencijalnog dvojnog državljanstva**, kao i svih drugih pitanja koja mogu imati implikacije i reperkusije na birački spisak i izborni proces.